Štev. 3. Cena edne številke dinar Poštnina v gotovčini plačana. 21. januara 1923. Leto X.

Glasilo Slovenske Krajine

NOVINE

Prihaja vsako nedeljo.

Cena na leto doma 20 Din. V Ameriko cena na leto 70 Din. Cena M. Lista je doma 5 Din, v Ameriko 30 Din. ki oba lista majo i sirote dobijo kalendar brezplačno. Ki pa samo ednoga, ga dobijo za polovično ceno.

„Vredništvo i opravništvo Novin je v Črensovcih, Prekmurje".

Vrednik Kleki Jožef, vp. plebanoš v Črensovcih.

Rokopise i naročnino pošiljajte na uredništvo ali opravništvo Novin v Črensovce, Prekmurje. Oglasi, (inserati) se tüdi tü sprejmajo. Cena ednoga kvadratnoga centimetra za ednok en dinar za večkrat popüst od 5% do 40%.

gratis
Marib

Krščanstvo ali slovenstvo, štero prvejše?

Januara 7. je naša stranka mela shod v O. Petrovcih. Mladi vučiteo iz Stanjovec, rim. kat. vere je pri evangeličanskoj cerkvi nahujskao ljüdstvo, naj našega govornika ne poslüšajo. Z ednim je té mládi človek dao to izjavo: „Vsaki shod krščanske stranke razbijem, prvo je slovenstvo." Kak se vidi, je g. Jurko zato poslao sem toga vučitela, da dela nemire te, gda se pripovedava ljüdem krščanska miseo, štera jedina je mogoča rešiti svet iz vseh nevol. Naš domači vučiteo kaj takšega nikdar ne včino i je ne mogoči včiniti, ár njemi to prepove ž njim rojena poštenost i prava kultura.

Demokratskomi vučiteli je prvo slovenstvo, ne pa Bog. To je stari liberalni navuk. Boga so stirali z svojega srca i ga ščejo tüdi iz srca dece pa celoga naroda. Mesto njega so si postavili za boga narodnost. „Slovenstvo" je prvo. Če je što dober Slovenec, te je vse rešeno, te država obstoji, te se dača zniža, te se pravica deli, te sirota nema joča, ar je zatiranje minolo. Je to istina? Omenimo, ka se mi slovenstva od nikoga ne bomo včili. Mi smo, čeravno nas je samo edna prgišča bila proti več milijonskomi vogrskomi narodi, obdržali prek jezero let svoj slovenski materinski jezik i če bi se ravno negda vtonili v valovje madjarščine, bi se to dosta sledkar zgodilo, kak pa potopljenje slovenstva v nemščino i italijanščino prek Müre.

Tei patentni liberalni Slovenci, kem je narodnost prvo, bi prle prejšli, kak mi krščansko misleči. Ki količkaj pozna reči prek Möre, zna, ka ravno tej gospodje liberalci — ne pravimo vsi — so punili najbole vrste Italijanešov i Nemškutarov.

Pa hodimo nazaj na naše pitanje. Je istina to, ka je te vse vredi, če je človek dober Slovenec? Ne je istina. Mi moremo biti dobri Slovevci to je istina, a s tem še ne rešen dom, nego samo te, če smo dobri krščeniki. To je to prvo. Bog, vera, to je to prvo. Keliko „dobrih Slovencov" je norilo ljüdstvo, živelo razvüzdano, pijančivalo, kradnolo, ropalo, nedužne ljüdi klalo i še vužigalo, sirote zatiravalo? Jeli ka je tak. Pa so tej gospodje patentni Slovenci bili. Den za dnevom čtemo, ka ma sodnija poseo z takšimi Slovenci za volo njihovoga nekrščanskoga djanja, štero državi jemljé ugled i škodi vsem državljanom.

A če je Bog to prvo, je ščista nači, stvar ma drügo i pravo lice. Če verjem Boga, če se ravnam po njegovih zapovedaj, ar mi je Bog to prvo — sirote ne bom zatiravao, krivične pravde ne bom sklenjavao, bližnjemi kvara ne bom delao, proti naprej postavljenim se ne bom opirao, pravde bom poštüvao i živo trezno, pošteno zato, ar ta najvišiša, vekivečna oblast: Bog to zapovedava, ki mi je ne samo oča, nego tüdi sodec.

I zdaj dragi g. vučiteo iz Stanjovec povejte, ka je državi na vekši hasek, „slovenstvo," štero bi po vašem moglo to prvo biti i štero samo posebi nikoga ne občuva djanj, štera škodijo državi, ali pa krščanstvo, štero samo po sebi z svojov božov močjov oplemeniti düšo i srce pa človeka okrepi, da postane pošteni, jakosten i junak pri doprinašanji aldova za blaženost domovine? Jeli ka to drügo. Vse velikane svetovne zgodovine je med junake postavilo njihovo versko osvedočenje. Teliko kak vučiteo morete ali konči bi mogli znati.

Ar je pri vas „slovenstvo" to prvo, se vüpamo, ka bodete z cele moči zatiravali protislovensko „Mörsko Krajino" i širili naše slovenske „Novine." Kak od Slovenca to pričakujemo. Ali mogoče vi ravno naopak že delate? Premislite če nej. To je vidite vaše „slovenstvo." Proti slovenski list z svojim oponašanjom širite, ar je protiverske, liberalne stranke list, slovenskoga pa zatiravate, ar glasi Kristušove pravice. Je prav tak, pomislite vi, komi je „slovenstvo to prvo"?

Med brati evangeličanci v Križavcih.

Jan. 6. je Križavska evangeličanska fara slavila veliki svetek. Ne gučimo od zapovedanoga svetka, šteri je te den zbüjao v srci vernikov spomin na prihod modrih Králov k Jezušeki i na njihove dare. Slavnost je zbüdilo veselje zmage, veselje zaročenja, veselje vtrditve krščanske misli. Že več let se trüdimo, da v politiki združimo katoličance i naše brate evangeličance, ki vu veri mamo eden fundament Kristuša To se je té den v Križovcih na slovesen način zgodilo. Do dvejezero vernih evangeličancov se je vöpovedalo na našo krščansko politiko. Te den se je zaročila krščanka politika Slovenske Krajine z evangeličanci, se je potrdila i vdarila pečat zmage na naše trüde i naše delo. Presrčna hvala vsem gospodom, ki so se potrüdili, da se to krščansko združenje posrečilo. Hvala tüdi vsoj krščansko mislečoj Križavskoj fari, starim i mladim, ki so tak navdüšeno stopili pod razvito zastavo krščanske misli. Ne daj Bože, ka bi jo kda zapüstili. Predsednik spravišča je bio g. Hári Leopold evang. bogoslovec iz Pánovec. Pozdrávljen iz srca je odpro spravišče z rečmi, ka naj evangeličanci podpirajo našo stranko, štera se bori za autonomijo, za jedino pomoč v naših nevolaj. Govorila sta ešče tajnik naše stranke i Horvat Jožef mladenec z Bogojine. Te je z domačim vljüdnim govorom vsem poslüšalcom prišo do srca, ki so tü naše govornike pozvali ešče na spravišče k sebi i je pogostili, vrle Križovske mladenke je pa sprevodile drügi den ešče v Petrovce. V zgodovini naših shodov je Križovski eden ti najlepših. Bratje evangeličanci vsi pod to zastavo!

Narodnost liberalcov.

Vsakomi je že znano, da so tak zvani liberalci jako narodni i državotvorni element. Pa kaj ne bi! Vej oni vsigdar pišejo i kričijo o narodnosti, o edinstvi, o slovanstvi. Njüvo vučiteljstvo vsigdar naglaša, kak se naj mladina vzgaja v narodnom dühi. Njüv „Sokol" ma vsigdar na jeziki: „V boj za svete narodne stvari"! Njüvi fašisti so vojska, štera bi naj čuvala naš narod pred tüjci i širila pa gojila kak najvekši nacionalizem, to je narodnost med našov mladinov.

Tak, vidimo, majo liberalci drüštva, štera bi naj gojila narodno zavest. Pitamo se pa: eli so zaistino liberalci tak narodni, eli jim je resan edini cio državno edinstvo i slovanska narodnost, eli smemo jim vervati? Ne i nigdar ne! je naš odgovor na to pitanje. Liberalci, kak pri vsakoj drügoj reči, tak so tüdi v tom pogledi ne resni i ne odkriti ljüdje; oni delajo vsigdar po dvema potoma, kak jim bole pela.

Da je to istina, pogledajmo, kak so oni narodni. Njihov Sokol, o šterom smo že dosta gučali, se je gostio i napivao našemi najhüšemi narodnomi sovražniki — Taljani, ob priliki vsesokolskoga zleta v Pragi. Navedli bi lehko mnogo takših dokazov eli vrnimo se k točki, štera je naš cio v tom članki.

Kda je markišavski Kühar začno vödavati svoje glasilce v jeziki, šteri sramoti lepoto našega slovenskoga jezika, smo včasi znali, da so tü pa liberalci poleg, šteri bi radi dobili v Prekmürji eden mandat pri volitvaj. Poskušali so vse. Spominjamo se na „Pr. Glasnik". na „Narodni list", šteriva sta mela cio spraviti dobro prekmürsko ljüdstvo v tabor liberalcov. Teva sta zaspala, ka ji va ne šteo nihče. I to pa zato ne. „Novine" naše glasilo i vodilo, so nam davale narodnostnoga zavedanja i tüdi krščansko mišljenje so gojile, zato so nam bile zadostne. „Pr. Glasnik" je pisao tüdi bole narodno, zato pa ne najšeo za sebe števcov med tistimi, za štere je bio namenjen. Trbelo je tü odpomoč. I liberalci so si pomagali tak, da so se združili z Madjaroni i omogočili izdajo madjaronskoga glasila: „Mörszke Krajine". To so kakpa tajili ali zdaj pa vidimo, da je to vse istina. Na Tri krale je bio zaupni shod, gde se je povedalo, da Kühar, lastnik toga lista, kandidira na listini najhüšega liberalca Kukovca.

Ali zdaj vörjete, de so tej ljüdje v zvezi, da se obinjavlejo „naprednjaki—narodnjaki" i Madjaroni?! Da to je narodnjaštvo naših liberalcov, njim se ide za volilce, za mandate i končno za ministrske stoce i pri tom so jim dobri vsi, čeravno sovražniki našega naroda. Vržite ovčjo obleko, vucje i se pokažite, kakši ste v istini! Ne slepite več ljüdstva!

Odkrito povedano tüdi pisec teh vrstic je vörvao njihovoj narodnosti ali s tem, ko so napravili tej lažinarodnjaki v Soboti, dne 6. januara pa kaže, de jim več nikaj ne smemo vörvati. Oni se združijo s tistimi, šteri pišejo v vegrščini v svojem glasili (M. Krajina) štev. 11., dec 31. 1922., da bo njim ime „madjaron" ednok najlepše ime i, da bodo na to ponosni. Znate ka to pomeni? Da vüpajo tej ljüdje, ka ešče prido nazaj pod Vogrsko, gda do nje Madjari slavili kak verne „madjarone" v junaškoj borebi proti lastnomi rodi, proti slovenstvi.

Liberalci! kde je vaš „Sokol" zdaj, kde je vaša „Orjuna"?! Pokažite svojo moč i svoje narodnjaštvo i bomo vam vervali, da ste zaistino Slovani. Ali dopüstite takše pisanje? Kaj bi napravili, či bi to pisale, pravimo, naše „Novine"?! V istini srce nam kuca od bolečine, da ste tak nelojalni i nam, ki ščemo delati zaistino za narodno reč med svojim ljüdstvom, otežküjete to delo. Toda boža roka segne do vas i bo se to hüdo maščevalo.

NEDELA.

Po treh kraljih III. Evangelium sv. Mataja 8. Jezuš ozdravi gobavca. Goba pomeni greh. Očistimo se je, če jo pokažemo i objočemo pred dühovnikom pri spovedi.

Trpljenje Gospodovo.

Če je pa tó mera za njegovo objokavanje, kde vzememo te tisto palico, štera bi dnes ponovila čüdo püstine i z pečine človečega srca teliko vodine zvábila? Gotovo boš ti tista palica, o zvišeno križno drevo! Predno mi zato svoj govor začnemo, vsi sküpno k tebi podignemo svoje oči, k tebi svojega düha, k tebi svoje prošnje. Ti si močnejše od Mojzešove palice i zamoreš ešče od daleka, ne da bi se nas doteknolo, z svojov nepremagljivov oblastjov naša srca omehčiti; dovoli mi zato, da te jaz dnes na pomoč zazovem i od tebe vodo zahtevam: „Daj nam vòdo (Ex. 17. 2.) I kakšo drügo vodo bi jaz od tebe zahtevao, kak tọ najbridkejšo, štera li more iz ednoga z bolečinov napunjenoga srca izvirati? Lehko so Izraelci po tistoj palici, štera je tvoja predpodöba bila, zadobili, kak méd sladko vodo: „Z médom jih je hranò, šteri se je z pečine cedio“ (Ps. 80. 17.) — mi li tisto vodo zahtevamo, štera je bridka kak žuč, šteroga so dnes žednomi Bogi — človeki poskusiti dali, ar te den je za nas ne drügi, kak den žalüvanja, žalosti i bridkosti. „Vsaka düša, vsaka, vsaka (tak se pravi tam od toga dneva, gde je bio naprej pokazan) vsaka düša, štera te den ne žalüje, naj se ztrebi iz med svojega ljüdstva.“ (Lev. 23, 29.) Zato delaj, da mi v znamenji toga opravičenoga žalüvanja tü vküp pridemo, ka bi se v skuzaj raztopili, jaz te pa v najglobšem poštüvanji z kat. matercerkevjov kak naše „jedino vüpanje“ pozdravim.

Jaz dobro znam, moji poslüšalci, da so drügi tüdi mogli na tom sveti bridko trpljenje prestati. Ali gda so drügi na teli trpeli, so ne trpeli tüdi na düši; ali če so v düši trpeli, je telo bilo rešenö. Kristuš je pa ravno teliko trpo v teli kak v düši, na teliko, da ga je prorok pred vsemi drügimi za „moža bolečin“ (Is. 53, 3.) imenüvao. Če si mi njegovo düšo oglednemo, o kak besni psi, so jo napadnoli strah, slabost, zapüščenost, žalost, bridkost, groza i smrtna stiska! Če svoj pogled na njegovo telo vržemo, te ne najdemo na njem ni ednoga prostora, šteri ne bi mogo posebne bolečine prestati, to je tisto, ka nam je z prostora strahovitov rečjov Izaias šteo povedati, gda je od njega pravo: „Zavolo naših grehov je bio razdrobljen“ (Is. 55, 5.) Lica so njemi zamodrela od vdarcov pestnic, grlo posüšeno od pekoče žeje; vüsta bridka od žuča i da bi se njemi senci prebodnoli, so njemi špičasto trnje okoli glave spleli; z ošpičenimi cveki so njemi roke i noge prebili, z vozkimi verigami njemi žile zvezali; so njemi z tistov vajetjov ogülili, z šterov so ga dugo po zemlji vlačali kak kakše navadno vprežno živince; njegove rame so škripale pod teškov žmečov križa; njegovi živci so se trgali, kda so ga skrajno grozovito na Križ pribili; i pred strašnimi vdarci bičanja je ne mogo čuvati ni hrbta, ni kotrige ni prsi, nego celo telo se njemi je v edno samo rano spremenilo: „Mi smo ga vidili i bio ščista nekepešen“ (Is. 53, 2.).

Glasi.

Slovenska Krajina.

Shodi naše stranke. Križavskoga smo više popisali. Na drügi den se je vršo v Petrovcih pri evang. cerkvi. Vučiteo iz Stanjovec pa en financ iz Petrovec — šteriva država plačüje — sta štela shod razbiti, a ne sta ga mogla. Ljüdstvo je lepo mirno gratalo pri govori domačega človeka Horvat Jožefa i bi bio popolen uspeh, če ne bi prle vküp ozvonilo. Naša stranka pa med božov slüžbov nema shodov, ar njoj je Bog to prvo. Po božoj slüžbi se je vršo shod pri kat. cerkvi (pri Nedeli). Z naj lepšim oponašanjom je ljüdstvo poslüšalo naše govornike i se tak navdüšilo za našo stranko, do je taki po shodi nastavilò kmečko zvezo. Zvoljeni so za predsednika: Ficko Vendel Boreča, za podpredsednika: Šimon Štefan Šulinci, za tajnika: Bedek Jožef Boreča, za blagajnika: Sukič Janoš Boreča, za odbornike: za G.Petrovci — Nedeljo Černi Ivan, Palotaš Jürij, za Adrijance: Frim Štefan, Küplen Štefan, za Šulince: Bölec Štefan, Barber Jožef, za Neradnovce: Šimon Karolj, Lovenjak Jürij, za Borečo: Pašičnjak Janoš, Hadler Karolj, za Stanjovce: Panker Karol, Panker Vilmoš.

Naši zavüpni sestanki so se vršili 9. v Črensovcih, 10 v Soboti, 11. v Križovcih i 12. januara pri Gradi. Hvala našim zavüpnikom, da so te sestanke punoštevilno obiskali. v Črensovcih je odpro sejo narodni poslanec Klekl Jožef. V svojem govori je izvajao té misli: sodnijsko oblast ma sodnik, ma jo civilna vlast, a ma jo tüdi ljüdstvo. Ta sodba je prišla zdaj. Pri volitvaj 18. marca te sodili, jeli vam je popovoli tisto orsačko ravnanje, štero je dozdaj ladalo i vas teršilo, ali si pa želete bolše, za štera se bori naša stranka. To drügo se vüpam. Ali naj te to sodbo znali dobro zvršavati, poslühnite mojega kolego, narodnoga poslanca g. Vladimira Pušenjaka, ki vam razloži zdajšnji politični položaj. Predno bi pa njemi dao reč, dovolite, da se v imeni vseh vas z globočine srca zahvalim g. Pušenjaki za velikodüšno ljübezen, ka je mesece dugo, gda je mene beteg k poseli pridrgnjenoga držao, poleg svojih velikih skrbi ešče vse moje dužnosti prevzeo i opravlao zadeve té Krajine. Srčno pozdravljen začne svoj govor g. Pušenjak. V njem razpravlja sledeče: Mi bi do konca junija mogli biti poslanci. A Pašič je zapro vrata parlamenta, ár se je zbojao Horvatov, ki bi proti krivicam vlade nastopili i jo vrgli z našov i drügimi opozicionalnimi strankami vred. — Zatem nariše delo prejšnje vlade, i naznani njene krivice: krivično ustavo, krivične dače, na koj vse so glasali samostojni i demokratje-liberalci. Slovenci plačajo 1800 milijon kron dače i na vsakó ešče dnes rojeno dete spadne 1800 K. *Če bi mi meli autonomijo i ravnali doma z svojimi penezi, bi nam na leto 400 milijonov koron ostalo.* Dače vlada ne nam je izednačila, a dol nam je pa spravila vrednost dinara. Kak nači dela kat. dühovnik dr. Seipel, državni kancler v Austriji. Te gospod tak ravna orsag, ka je austrijska korona ednok telko vredna postala, gda je naš dinar po liberalnoj špekulaciji več kak ednok telko zgübo vu vrednosti. Pod vladov dr. Korošca kelko je vse falej bilo, kelko dragši naš penez. Samostojni i liberalci do vas lovili. Zmislijo si pa kakše ime kak nekda „domačo verstveno stranko“ i do vas lovili. Vpravoj fárbi se ne vüpajo pokazati. Oni so takši kak kakša stara frajla Grda je kak smrten greh, a zna se pa tak nališpati, ka se ešče lepa zdi tistim, ki je ne poznajo. Ravnotak si devajo liberalci vsikdar nova imena. I mi je že poznamo. Zdaj vas v Mörskoj Krajini vabijo, nekdaj so vas v Prek. Glasniki. Ne dajte se zapelati. Vi ste pri zadnjih volitvaj lepo glasüvali, ostanite zdaj tüdi tak pa ešče lepše naj bo kak te. Prek Möre so že previdli kak je slepila samostojna stranka. Zdaj mi bando ponüjajo v tistih krajih, gde smo prle komaj dva glasa dobili. Sodili te i vüpam se, ka dobro obsodite tiste stranke, štere so vam krivico delale. Govornika navdüšeno pozdravi do sto zavüpnikov, narodni poslanec Klekl se njemi pa toplo zahvali za lepi govor. Na to prevzeme te reč i govori o prekmurskih zadevaj. Ljüdstvo ga mirno, genljivo poslüša posebno gda njemi naznani, keliko trüda ga je koštalo, ka je prišlo v zakon, ka smejo delavci zaslüženo zrnje brez carine spraviti domo prek meje, ka so delavci dobili nazaj polovico odplačane carine, ka se je šolstvo pobolšalo itd. itd. Lejko bi póstao bogatec, samo mučati bi njemi trbelo, a on je zdigno glas proti vsakoj krivici, za štero je zvedo. Poslanec biti je aldov, i nieden z med vas ne bi te časti gorivzeo, če bi znao, ka pomeni poslanstvo dnes den v Belgradi. *Zavüpnike opomina, naj te mesec zeberejo dobre krščanske vučitele šolski stolci i naj to zebiranje cerkvenoj oblasti notrijavijo. Svojih šol ne püstimo. Ka naša stranka žele v svojem programi, mi v Prekmurji že mamo: verske šole. Te veliki kinč čuvajmo.* Zatem naznani, ka bi on najraj bio, če bi si zavüpniki mesto njega poiskali koga drügoga za poslanca. A ljüdstvo je na to prošnjo odgovorilo z ploskanjom i kričom: Živio Klekl, naš poslanec i od drügoga ne štelo čüti. Zatem sta se zvolila po dva predstavnika stranke za vsako občino i se sprejele razne pritožbe. Nazadnje je še govoro Horvat Jožef z Bogojine. V svojem govori je tolmačo mnenje madjarskih evangeličancov i kalvincov, med šterimi je hodo, ki vsi se ednodüšno oklepajo narodnoga poslanca Klekl Jožefa. — V M. Soboti je više 200 zavüpnikov prišlo vküp, ki so napeto poslü ali govor nar. poslanca Vlada Pušenjaka, njemi pritrjavali i ga srčno pozdravljali. Zavüpniki so se ednoglasno izjavili, da bi g. Klekl páli šteli prevzeti poslanstvo i ešče eden drügi, koga oseba pa še ne določena. Misli se na ednoga evangeličanca.

Lepi dar. G. Roškar Andrej voditelj gospodarske zadruge v D. Lendavi so plačali na Marijin List štiram sirotam. Bog plati v imeni tistih sirot, ki ga dobijo.

Fabijola
ali
Cerkev v katákombaj.

I. Mir.

Kršćanska hiša.

Ka se je pa godilo v mladencovom srci, gda je zatoplen v svoje misli sedo poleg matere? Gotovo si je ne mislo, da bo sto i sto let kesnej pobožni romar rad hodo v lepo cerkev, šteroj bo on dao ime; gotovo je ne vido v dühi cerkve daleč na Angleškom, zozidano njemi v slavo! Tüdi je ne znalo njegovo srce, da bodo njegovo ime pisali med mantrnike, i da bo njegova s svetlimi žarki (sunčnimi traki) obdana podoba visila na vnogij oltarij na sveti. Tü je sedo kak navadni krščanski sin, šteromi se to lepo vidi, da spunjava bože zapovedi. Veselilo ga je, da je dnes spuno svojo dužnost, da bi se pa zavolo toga gizdavo, njemi je niti na miseo nej prišlo. Zdaj pogledne materi v žareče lice; izda jij je ešče ne vido tak navdüšenij. Tiho je poklekno pred njo: vej je bila ona od zibeli njegov veren angeo čuvar, vej njemi je bila pelda vsej jakosti. Vsa genjena pravi Lucina:

„Zdaj je prišeo čas, šteroga sem dugo pričaküvala, dugo molila za njega. Vidila sem, kak se je v tvojem srci rodila jakost za jakostjov; vidila sem i sem se veselila, kak si me bogao, kak si bio vrli, radüvala sem se tvoje ljübezni do Boga i do ljüdi. Vesela sem gledala tvojo živo vero i tvoje milo srce do sirmakov. To vse sem vidila i sem čakala vüre, štera mi pokaže: ali ti bodo zadosta slabe jakosti tvoje matere, ali či te navdaja düh tvojega očé, šteri je mro za vero. Zaželena vüra je prišla, hvala bodi Bogi, dnes. Dnešni den, zadnji tvojega školanja, mi je pokazao, da te ne navdajajo več deteče misli, nego da gučiš, misliš i se tüdi obnašaš kak moški; da moram zdaj odsehmao s tebov delati kak z moškóm.“

„Ne razmim Vas, draga mati!“

„Kaj si mi pripovedavao v dnešnoj svojoj nalogi, to mi dobro kaže, kak je tvoje srce napunjeno visokij i lepij misli. Gotovo je, da tisti šteri tak navdüšeno popišüje, da je dužnost mreti za vero, tüdi tak misli i čüti!“

„Vej tüdi resan tak mislim i čütim“, se oglasi mladenec. „Vej pa za kristjana nega vekše sreče na zemli!“

„Istina je, pa samo reči ne bi bile zadosta; v istini si mi pokazao, da znaš potrpežlivo prenašati krivico, i ka je bilo ešče bolje žmetno za tvojo krv, tüdi grde plüske i zaničüvane reči i gledanje nesmilenij pajdašov. Ešče več; celo telko moči si pokazao, da si odpüsto svojemi sovražniki in molo za njega, na trdo pot si stopo dnes, žmetno pot s križom na rami; pokazao si se vrednoga sina mantrnika Kvintina. Ali njemi želeš postati vednaki?“

„Mati, mati, predraga mati“, začne dečak veseloga srca, nej pa ne bi bio njegov pravi sin, či nebi želo njemi vednaki postati! Nikdar sem ga ne poznao, pa itak mi je bila vsikdar pred očmi njegova podoba. Oh kak je veselo bilo moje srce, gda smo meli njegov god!

„Vroče želje, žive molitve so se zdigavale iz mojega srca k njemi, ne da mi sprosi časti i bogastva, tüdi ne posvetnoga veselja, nego da to obrača k dobromi, kaj jedino je püsto na zemlji.“

„Kaj je to moj sinek?“

„Njegova krv, štera se pretaka v mojij žilaj. Gotovo žele, da se tüdi ta krv, kak njegova lastna, preleje iz ljübezni do Zveličara i do svete vere.“

„Zadosta je zadosta, drago dete! Vzemi s šinjeka znamenje detečij let (zlato kruglico, kak so jo nosili rimski dečkeci) — podedüvao (herbao) si po svojem oči,“ pravi mati s sveteškim glasom, „plemenito srce, imeniten stan, bogastvo svetcke dobrote pa nekaj od tvoje öröčine sem ti ešče pridržala! Verno sem varvala i skrivala te kinč, bolje dragi kak zlato i srebro, dokeč se pokažeš, da si ga vreden.“

Vzela si je s šinjeka zlati lancek. Prvikrat je zapazo zdaj sin, da na njem visi mala, lepo z dragimi kamenčki kinčana začka. Mati jo odpre i privleče iz nje malo gobo, süho pa rdečkasto. „Tü maš, tü, vzemi, Pankracij“, pravi s trepetajočim glasom i skuze se njoj pokažejo v očej. „Tüdi to je krv tvojega očé, jaz sama sem jo zajéla iz smrtne rane, gda je dao svoje življenje za Kristuša!“ — Milo pogleda na gobico, navdüšeno jo pritisne k vüstam — njene skuze jo ešče ednok namočijo. Živo se je svetila krv, kak či bi ravno zdaj pritekla iz mantrnikovoga srca. Mati pritisne gobico sini na vüsta i očina krv je poerdečila. Što zna, kakša čütila napunjavajo zdaj sini srce? Njegovo lice je puno svetosti: za kratek hip je pa združena cela družina. Pá vzeme Lucina dragi spomin, ga shrani v začkico i jo obesi sini okoli šinjeka rekoč:

Dale.

Več naročnikov kak lani so dobile Novine dozdaj v sledečih „občinah“: Boreča, siromaška občina ma več 9, Kupšinci 13, Krajna 3, M. Polana pri Šerneki 3, Kobilje 17, Cepinci 11, Markovci 5, Križevci 4, Skakovci 5, Panovci 1, Domanjšovci 1, G. Petrovci 8, Prosenjakovci 3, Moštjanci 3, Vaneča 1, Fokovci 3, Srdica 1. Telko naročnikov več od lanskih, šteri so namesti ostali. Drügoč dale objavimo. Nasledüjte te vrle občine vse občine. Ki nema orožja dobroga lista v rókaj, ga sovražniki premotijo. Ne pozabite, laž se bole širi po slabih listaj kak gobe po deži. Čtite pravico, ka vas laž ne premaga.

Vraga je vido. Pred tremi Krali je vino pelao nekši foringaš. „V njem“ je bio. Gda vozi proti cintori, opazi ves prestrašen, ka nekaj dugoga ide od cintora. Proti krčmari ki ide ž njim, si glasno zguči: Ka za dugoga vraga ide to? — I gda te dugi bliže pride se, etak té oglasi: Te dugi vrag je tvoj plebanoš. — Zdaj so oba zgrabili ešče vekši strahovje.

Na liberalni recept zača napadati „Mörska Krajina“ našega g. poslanca. Tisti ljüdje, ki so puni krivic, pač ne vidijo i pri drügih nikaj drügo kak sebé, svojo krivico. Ne delajo prej nikaj za krajino, pomogli so Sevra i Švikaršiča v službo itd. Poštenomi človeki se gnüsi ta pisava, te laži.

Kandidat liberalne stranke za naš kraj je dr. Kukovec i markišavski Kühar Štefan. Nosilec liste je dr. Kukovec. Po pravdi té dobi prve glase, kandidat Kühar po samo te, če kaj više ostane, čeravno bi na prvo mesto bio djani. Zato pazite evangeličanci, ka z svojimi glasi ne vržete svojega vernika z liberalci se drüžečega Kühara i si zvolite tüjinca svojo vero slabo držečega papinca liberalca Kukovca. Čednim zadosta.

Delo je iskalo v Murski Soboti l. 1921. 7391 delavcov, lani pa okoli 9 jezero.

D. Lendava. Mi smo jako veseli, ka je oblast odiračam na prste stopila. Edno bi prosili še najmre to, da bi pri črevljarskih kopitaj tüdi malo povohala, ar ništerni nas jako glodajo.

Župani! Do 31. toga meseca morete sestaviti tüdi volivni imenik (választók névjegyzéke) za občinske volitve to je za devanje ritara. Tei do se najmre tüdi volili na škrinjice kak poslanci. — Volivne imenike za poslanske volitve trebe 1. februara popravljene prekdati sodniji. Popravki so se vršili do 6. jan. Župan i dva poglavara takzvani odbor za popravljanje imenikov je notri vzeo vse tiste, ki bi po nepriliki vöostali.

Psov je zbesnelo šestnajset v preminočem leti v Prekmurji.

Da z voze püstijo Madjari Krčmar Štefana iz M. Sobote, ki je svojo betežno sestro obiskao v Budapešti i ga tam redarje kak špiona zgrabili i zaprli že meseca marca l. 1922. — so naš g. poslanec na zvünešnje ministrstvo prošnjo vložili.

Nedužno je zbio vučitela našega domačega en detektiv lansko leto. Naš poslanec so taki napotili ostro pitanje na g. ministra znotrašnjih zadev v toj reči. G. minister je obljübo preiskavo i kaštigo za krivce. A ár še dozdaj ne znana kaštiga, pitajo znova g. ministra: 1.) Ščete li to divje postopanje vašega podrejenoga organa rešiti pozabljivosti? 2.) Ščete li krivca po zakoni kaštigati?

Rekruktom na znanje. Rekruti, rojeni leta 1902. i štarejši, ki so ešče ne služili pri kadri, so pozvani na vojaško službo v sledečih terminih: **Dneva 5. februara** bodo šli notri oni rekruti, ki do služili pri artileriji, konjenici, vozarskom eškadroni i pri bolničarskoj četi. **Dneva 20. febuara** oni rekruti, ki so določeni za pešadijo, zrakoplovce, pionire i telegravsko četo. K mornarici (tengerészet) bodo pozvani deloma na konci marca meseca, deloma pa ešče oktobra meseca. 15. aprila ido notri automobilisti, železničarje pa 15. junija.

Delavcem na znanje! Potrebüje se 1600 (enojezerošeststo) delavcov na letnó poljsko delo na Državno Imanje „Belje“ v Baranji. Delo se začne 15. aprila in se dokonca 30. oktobra ali 15. novembra t. l. Vse delavce zlasti one, ki so bili v preminočem leti v Nemčiji ino so dosta kvarni za volo slabe valute, se opomina, naj se potrüdijo, ka zdaj ne zamüdijo te prilike in si lejko nazaj zaslužijo kvar preminočega leta tak tüdi letošnji slüž. Takše plače na dobite delavci nindri ne več in to je v našoj državi, gde se nemate bojati, da bi Vas štoj znoro, zato tüdi nikoga ne poslüšajte, ki bi proti gučo iz nevoščenosti, ka je nej dobo mastne čonte na delavski račun. Vožnje na delo in nazaj do doma kak tüdi prevoznino silja, ki si je tam zaslužite, plača Državno Imanje „Belje“ do Murske Sobote. V prihodnji številki bomo objavili pogodbo (kontraktuš). Več se poizve lejko pri Hackl Janoši v Bodoncih, Veren Mihaeli v Prosečkojvesi, Kerec Mihali v Vidoncih, Bačič Jožefi v Poznanovcih, Žibrik Ivani v Brezovcih in pri Hackl Viljemi v Lemerji, poizve se lehko tüdi pri Državnoj Borzi Dela v Murskoj Soboti, štera dá tozadevna pojasnila glede toga posredüvanja. Zglasite se vsi, ki namenite iti na letno delo!

Zmagala je pravica: *Nastop našega poslanca je krivico premagao. Klanje živine ino svinj za izvoz v inozemstvo je na vseh naših klavnicaj dovoljeno, štere zadostijo predpisom zakona. Izvozničar pa plača pregled žive stvari i mesa od strani živinozdravnika. Na prošnjo občine Fokovci i vseh gornjih občin so naš poslanec poslali na pokrajinsko upravo v Ljubljano ostro pritožbo proti zapiranja klavnic i kralj. namestnik g. Hribar so se zavzeli za to reč, njim odgovorili, ka celo zadevo reši i ji obvesti oddelek za kmetijstvo. Oddelek je v gornjih rečaj pitanje rešo. Hvala gremiji trgovcov, ka se je tüdi zavzeo za to stvar i dobo gornji odgovor. Protiverska „vjedinjena prekmörska srtanka“ si zdaj že lejko zbriše z svojega programa 24. §. „Malim mesarom slobodno klanje.“*

Shod naših zavüpnikov v Križovcih i pri Gradi je ednoglasno kandidirao za našiva poslanca g. Klekl Jožefa i g. Kühar Jožefa z Tešanovec. V Križovcih je bilo 350 vrlih evangeličanskih možov nazoči, pri Gradi pa 120 Slovencov i Nemcov. V Križovcih je g. poštar Talánji što za liberalno stranko par reči povedati pa vnožina ga je štela podsto vrčti, zato je mogo tiho gratati.

Ogenj. Halbartove štale so zgorele 13. t. m. v Soboti.

Tretjeredniki pridite na navuk v Črensovce jan. 28. zaodvečara po večernici ob 3. Odveza je tüdi te den.

Vsi nam naznanite do najkesnej konca januara, keliko Novin de trbelo, ka moremo naslove štampati i to nam je potrebno znati. — Vredništvo.

Država.

Za ministra kmetijstva je imenüvan Dr. Gjivo Supilo.

Samomor je zvršo stari, 27 let službojoči financ. Zadnji čas ga je nesrečni centralizem što spraviti v Macedonijo, kama pa ne mogeo iti zavolo bolezni. Tak so njemi vstavili plačo, eden čas si je proso krüh; na zadnje pa si je končao življenje. To je pa aldov centralizma.

Vmro je v Črnoj Góri 116 let star starček te dni. Zapüsto je 6 sinov i 6 hčeri, 48 vnükov i dosta prevnükov.

Pa „ima pare“. Listi poročajo, da vlada pa „ima pare“, nego ne za sirote, invalide, za škole itd. Ima za agitacijo za svojo radikalno stranko v Sloveniji. Tak je brž dobo Dr. Šušteršič vekšo šumo penez, da bi s tem razbio vrste naše stranke v Sloveniji. Volilci, eli ne to več prek mere?

Fini gavaler je bivši finančni minister demokrat Kumanudi. Kda je vido, da mora iti iz ministrskoga stoca, je davao nagrade, dare svojim prijatelom uradnikom. Izdao je tak do 30. jezero dinarov. Pa je bilo pare.

„Vrhovni obrambni državni svet“ se je osnovo po naredbi vlade. Kotrige to ga sveta so ministerski predsednik, vojni minister, ministra zvünešnjih i znotrašnjih zadev, ministra za finance i promet (železnice) pa šef generalnoga štaba Cio toga sveta je prej paziti, da nas sovražniki nepripravljene ne najdejo ali kratko povedano, priprava na boj. Té svet si je že pogučavao od novih posojil za vojsko, že danih 800 milijonov dinarov prej ne dojde. Vse dobro, braniti moremo domovino ali po zakonitoj poti. Jedina zakonita pot je pa parlament. Toga je pa Pašič razpüsto, da zdaj brez proti govora drügih strank dela z našimi penezi ka šče. Za časa volitev oborožavanje pomeni tüdi pritisk za tiste stranke, štere neso za vlado. Pazimo i ne bojmo se. Držimo red, dajmo votum na našo krščansko kmečko zvezo pa nas milijon bajonetov nikaj ne prestraši.

Čüdno. Bivši financ minister Kumanudi je imenüvao k glavnoj direkciji posrednih davkov z letnov plačov 7072.80 Din., profesora bogoslovja v Prizreni. (Tü je pravoslovno bogoslovje).

Napad Sokolov na farov v Planini. Na novo leto ponoči so napadnoli Sokoli — fašisti farov. Metali skoz okna po 1 kg težko komenje i tak razbili šajbe na oknah okoli 20. Župniki i vsem vernim možom v vesi so se že naprej protili, da do nastopali proti njim po „fašistovskom recepti“. To je žalosten kep za 20 stoletje, da se zgodi tak nekulturno delo. Čüdno je pa to, da tak delajo tisti, šteri se bijejo po prsah, mi smo „naprednjaki“. Vidite to je sokolsko—fašistovska kultura i proti toj „kulturi“ se mora bojüvati vsakši, što ma v glavi pamet ne pa sečko.

Pripelanje ostankov slovenskih vojakov z Austrije v Jugoslavijo. L 1918. v maji so se v Judenburgi uprli slovenski vojaki 17 pešpolka bivše Avstro—Vogrske. Zavolo toga je bilo 6 slovenskih vojakov streljenih. Pokopali so je v sküpen grob. Zdaj so napravili vojaki i čestniki toga polka odbor, šteri je spravo ostanke teh šestih junakov v domovino, da bodo počivali v miri v lastnoj zemlji.

Cariniki i finančni minister. Finančni minister je stopo malo na rep carinikom, šteri so preveč božno ravnali s potniki i tak jemali celoj državi ugled. Zapovedao njim je, naj odsehmao postopajo z potniki milejše. Nevemo, če bo to kaj pomagalo.

Svet.

Dragoča na Rusoskom. 1 pud (16·38 kg) pšenične mele košta 19 miljonov rublov, krava 95 miljonov rublov, fünt mesa 600 jezer rublov, šivalni stroj (mašin) 35 miljonov rublov.

Posledice ločitvi zakonov v Češkoslovaškoj. Dece, štera je zapüščana, ka so se njoj stariši ločili, je že več kak prave siromaške dece, število že kaže 18 jezer. To je sad sokolskoga evangeliuma.

Krščanska strokovna mednarodna zveza. Decembra minologa leta je bilo spravišče mednarodne (internacionalne) zveze krščanskih strokovnih organizacij (szakszervezetek) v Freiburgi v Švici. Navzoči so bili zastopniki iz Nemčije, Čehoslovaške, Madžarske, Belgije, Hollandije, Francije, Švice, Austrije in Jugoslavije. V to zvezo sta se na novo sprejeli Poljska im Čehoslovaška. Zveza ma v Freiburgi več zavodov in ustanov, zaposlüje 50 nameščencov. Knjižnica obsega 25.000 knjig i je naročenih 400 raznih novin. Odposlanci so si vse ogledali, bili so tüdi pri nadškofi, šteri se je zanimao za razmere vsakšega kraja. Na tom pomembnom zborovanji je pa tüdi sprejeti jako važni odlok, šteri kaže stališče te zveze nasproti svetovnomi stališči. Resolucija povdarja, da morajo vse države svoje delo vravnati na podlagi pravičnosti ino ljübezni. Verzajska mirovna pogodba se naj spremeni, vojna oškodnina naj odpadne, škodi splošnoj dobroti. Zveza krščanskih delavcov šče pravico, delati šče na podlagi zapovedi: „Ljübi svojega bližnjega, kak samoga sebe.“ V to zvezo stopite naši delavci, ne pa med neverno i haske svoje v siromaškom žepi delavca iskajočo socialdemokratično stranko.

Domača politika.

Belgrad. Ministerski svet je meo sejo, na šteroj so bili sprijeti novi vojaški krediti. Kelko znašajo tej krediti, nišče ne ve, to je stalno, da se ide za več milijard. Za vojaške potrebčine vlada ima vsigdar „pare“, samo za drügo jih nema. Očividno se pripravlamo na novo bojno.

Odpovedano amerikansko posojilo. Kak je znano, smo dobili od amerikanske Bleerove skupine 100 milijon dolarov posojila. Prvo rato iz toga posojila 6 milijon dolarov smo že dobili, a tüdi so odišli nikam, da nega nikši sledov za njimi. Dr. Kumanudi, demokratski finančni minister i njegov pomočnik Dr. Plaušič, sta te dolare zapravila na to, da sta štela vzdignoti naš dinar. Zdigavala sta ga dotečas, ka sta oba kilo dobila. Amerikanci so pa vidili, da se dano posojilo ne rabi v tiste namene, v štere je bilo določeno, zato pa več neščejo dati. Zdaj naš finančni minister Stojadinovič šče razveljaviti pogodbo za posojilo. Od naše strani samo odobravamo, da Bleerova skupina ne pošlje več dolarov našoj vladi, ar bi se tej — cilo zdaj pred volitvami — lepo razkadili, da država ne bi mela nikše koristi ž njih, a mi bi samo mogli plačüvati ogromne obresti.

Svetovna politika.

Francozka vojska je prestopila nemško mejo, ar se je konferenca v Parizi razbila. Ta konferenca bi mogla sklenoti kak naj Nemci plačajo odškodnino, ka Francozi od njih porüšene svoje Kraje morejo znova gor postaviti. Nemci so najmre ali ne mogli ali ne šteli telko plačati, kak njim je pariški mir navrgo. Zdaj stojimo znova pred mogočnostjov novoga svetovnoga boja, šteroga nas čuvaj presladko Srce Jezušovo i Dev. Marija, kraljica mirü.

Poslano. *)

Izjava. Vesti, katere so se v Beltincih razširile v gostilni gospoda Horvata Ivana dne 8. 12. 1922. da sta g. Albin Sagadin in Ludovik Žunderl podpreglednik finančne kontrole oba v Beltinci zaradi zvišanja najemnine gosp. Jurja Tomec-a v Črensovcih poučevala, so neresnične in se zahvaljujem, da sta od sodnijskega postopanja odstopila. **Tomec Juri.**

*) Za spise pod tem naslovom uredništvo ne odgovarja.

K odaji jeste Singer šoštarski mašin brez vse falinge pri MAUČEC ORŠI v BAKOVCIH.
Cena po dogovori.

Orlovski tabor v Brni.

Važen je pa te tabor za ves krščanski svet. Na te tabor je prišlo zastopstvo 12 kulturnih narodov sveta. V Brni so si podale bratsko roko kotrige krščansko mislečih telovadnih društev skoro iz vseh držav Evrope. Tü smö se združili i potrdili našo zvezo, da z ramov ob rami idemo v boj za naše svetinje, za Boga i vöro. Hočemo obdržati sloboščino Cerkvi, braniti jo vsigdar.

Pot i sprejem.

Neščem bole natenkoma pisati poti, kak smo se vozili i ka smo vidili, to bi bilo malo predugo. Držati se ščem samo toga, ka se tiče le dnevov v Brni.

Omenim le toliko, da je za nas Prekmurce potüvanje bilo v začetki bolje žalostno. V Lendavi so neki gospodje nakladali živino na vlak i tak je glavar postaje, ne vem kak je to mogoče, ne odposlao vlaka. Tak je že vlak v Lendavi meo 1 vöro 10 minut zamüde. V Čakovci smo tak zamüdili vlak. Ne bi pa radi odnehali, da ne bi šli naprej. Pogodili smo zato motor, šteri nas je pelao v Maribor na sküpni vlak. Ta pot je pa bila jako draga, da smo vse peneze ta dali. To nas je malo potrlo. Itak pa smo ne obvüpali, nego, kda se je vlak geno iz Maribora, v sredo zvečer 9 aug. ob 10 vöri, kde smo se našli tüdi s svojimi znanci, smo zapeli lepe slovenske pesmi. Moram praviti, da je že tü v vlaki bilo veliko navdüšenje. Spevali smo sploj i tak smo ne zatisnoli oči celo noč.

Na drügi den smo se našli v sredini Austrije. Austrija ma tü lepo naravo, štera nam je nüdila mnogo zanimanja vrednih stvarih. Tak smo vozili hitro i vöre so bile kratke.

Proti podnevi v četrtek 10. avgusta smo bili na Dunaji (v Beči) Tü smo stali preci dugo i smo se preselili v drügi, v češki vlak. Hitro smo si ga malo okinčali i v takšem se pelali naprej.

Zdaj smo že vsi žmetno čakali, da bi že skoro dosegli bratsko češko zemljo. No pa želje so se nam hitro spunile. Naednok je prišlo povelje, da se naj oblečemo v kroje. (Po Austriji smo se vozili v civili.) Bližali smo se češkoj zemlji. Komaj smo opravili z oblačenjom, že smo prevozili državno mejo.

Zdehno sam i kak blisk so mi šinile v glavo misli: to je te zemlja naših severnih bratov! Ta zemlja je bila pred jezerimi leti naša sküpna last, dokeč so nas Vogri i Nemci ne razdvojili. Ti so zabili klin med nas, tak smo bili ločeni i smo postali jüžni i severni Slovani. Mislo sam pa tüdi včasi na možnost, da se to ednok pa lehko zgodi, da, ka sam zdaj vido samo v mislih, se lehko vresniči. Da bomo páli lehko edni, združeni v sijajnoj, mogočnoj slovanskoj državi.

Takše mislii so obdajale vsakšega izmed mojih tovarišov. Medtem je pa vlak hitro drdrao naprej i kmalo smo videli poslopje vse v zastavaj, okrašeno pred sebov. Vidilo se je tüdi že, da nekaj pisanoga mrgoli tam. Še par sekund i smo bili na prvoj postaji češke Moravije, v Breslavi.

Iz jezero grl se je razlio naš orlovski pozdrav: „Bog živi!“ i „Zdar Buh!“ Za tem pa neprestani pozdravi: živiö, živeli i spodobno .., Vsi smo bili na küpi, da bi kem prle radi stopili na bratska tla, na bratsko zemljo, štero sta prehodila i oznanjala sv. evangelij v slovenskom jeziki našiva sv. apoštola: sv. Ciril i Metod. Ne sam več vido i čüo kak sam bio prevzet od prizora, šteri se nam je nüdio tü. Godba je zaigrala našo himno: „Lepa naša domovina“ po tom pa ešče orlovsko. Komaj je godba prenehala, páli je zakričalo jezero grl naš bratski pozdrav.

Toda zabadav, človek toga nemre popisati, kakše navdüšenje je bilo na obej stranij. To si lehko nekoliko predstavlamo, če mislimo na dva brata, šteriva sta morala iti od sküpne očinske hiše, vsakši na svoj kraj, ka so jiva pregnali roparje i so jiva držali v robstvi. Po dugom, dugom vremeni pa se pa najdeta ednok. Tak smo bili mi z našimi brati, takše je bilo naše veselje, kda smo si stiskali roke. Ne je bilo tü človeka, komi ne bi suza orosila oči.

Kda smo si brati podali roke, se že z nešternimi püstili v pogovor, ka je prenehao navdüšeni krik, nas je pozdravo v češkom jeziki predsednik češkoga Orla. Za tem je sledilo več govorov od naše i češke strani. Po govoraj so zaigrale trobente i že tü so nam pokazali čehi neke vrste svoj narodni ples. Omenim naj ešče tüdi, da so nas tü lepo pogostili. Točili so pivo i češke matere so nam davale velike falate češkij pogač pa tüdi drügoga peciva. Opazavao sem nešterne, štere so naravnost glasno jokale od velkoga veselja i navdüšenja.

Dale

Telovadno drüštvo Orel.

Eden čas je to drüštvo slüžilo svojemi cili, a sledkar se je pa to spremenilo. Eden deo teh telovadcov je šteo biti, kak so se sami zvali, naprednjaški. To je, zavrgeo je navuke sv. Cerkvi, postao je kak pravimo brezvörski. Tij so si zdaj nadjali za svojo dužnost: boj proti vöri, proti njenim širitelom i vučitelom. Začnoli so češko ljüdstvo zagiftati z proti vörskim düHom. Drügi deo pa ne šteo iti po toj poti, nego je stanoviten ostao na svojoj podlagi na vörskom osvedočenji.

Prišlo je do cepitve. Na ednoj strani so bili ljüdje, šteri so püstili vöro, na drügoj pa, šteri so joj ostali nadele zvesti. Prvi so obdržali svoje ime i so se nadale imenüvali „Sokol“. Drügi pa so si nadjali ime: „Katoličanski Sokol“, štero ime je dugo ostalo, dokeč so si ne dali imena: „Orel“.

Na Slovensko i med jüžne Slovane sploh so prinesli te ideje dijaki, šteri so tam študirali. Naskori so nastala tüdi pri nas ta drüštva i tak je meo „Sokol“ v začetki dosta več pristašov. Drüštvi sta delale naprej, se širili. Obe sta mele i ešče zdaj mata eden sküpen cio, to je gojiti telovadbo med slovenskov mladinov. Edno pa je, ka jivi loči i to je vöra. Edni delajo proti njoj i drügi so pa njeni boritelje. Omeno bi ščе edno reč, štero mata za sküpen cio, najimre narodnost, to je širiti, kak so nekdaj Čehi, med narodom narodno zavest.

Od tü naprej se zdaj ščem baviti samo z ednov, namreč z orlovskov organizacijov. Delavanje „Sokola“ so itak lepo popisale „Novine“ po knjigi „Ajmo mi Sokoli“. Tü je jasno i lepo popisano, kak dela Sokol proti vöri.

Kda se je zanesla miseo za potrebo na podlagi vere stoječega telovadnoga drüštva med Slovence, so se slovenski mladeniči hitro poprijeli te ideje. Najprvo so si djali ime: „Zveza telovadnih odsekov“. L. 1909 pa so si dogučali i si djali ime: „Orel“, štero ime je zdaj prevzeo tüdi češki „Katoliški Sokol“. I zveza se je imenüvala: „Zveza Orlov“. Zdaj pa, kda smo se združili vsi Jugoslovani i se je drüštvo razširilo na vse pokrajine naše domovine, smo vzeli ime: „Jugoslovanska Orlovska Zveza“ ali kračiše; „J. O. Z“.

Delo orlovske organizacije. Orel ma predvsem tri dela ali naloge i to so: tehnično, organizatorično i izobraževalno delo.

Tehnično delo.

Zdrava düša v zdravom teli. Če smo zdravi, mamo veselje do dela, skrbimo leži za svoje telo pa tüdi za düšo. Telovadba krepi naš düh, našo voljo. Navadimo se na red i disciplino. Što je telovadec, više ceni izobrazbo, moč, lepoto, njegov düh je čisti ino močen. Telovadba je tüdi razvedrilo za mladino, a ne samo to, potrebna je za razvijanje ino zdravje tela. Telo z lepo razvitim mišičevjom je nekša lepa posoda düše i močne vole. Za to so telovadnice! Kovačnice, gde se kovejo značajni možje, šteri bodo v življenji meli uspehe. Telovadnica ma namen, da navaja dečke na delo, na trezno mišlenje i jih odvaja od prevečnoga ponočüvanja i pohajanja krčem, gde se samo goji mehkužnost i odjemle vola za delo. Zato lehko pravimo: Telovadba vzgaja človeka, čuva i krepi njegovo zdravje, njegovo telo včini sposobnejše za delo. Telovadba pa tüdi v jakostnom pogledi pospešüje razvoj düševnih lastnosti. Vzgaja nam ponos, srčnost, odločnost, žilavost, čütost v mislih, rečeh in dejanji. Navadimo se šparati, postanemo točni, ostri, pošteni, zljübimo istino i samozatajevanje. Dobimo ljübezen do drüžine, naroda i celoga človečanstva.

Našteo sam dosta vzrokov, zakaj goji naša orlovska organizacija telovadbo. Našteo sam tüdi lastnosti, šterih si pridobimo v telovadnici ino to so lastnosti, štere mora meti vsakši mladi dečko, vsakši mož, ravno te lastnosti napravijo iz moža pravoga moža, šteri je ponos svojega naroda. Vidimo, da je tak telovadba jako potrebna, zato se je pa že močno razvila širom naše Slovenije v orlovskih telovadnicah, vsakši den napredüje ino zato smo lehko veseli i z veselim srcom lehko pričaküjemo, da bo naš narod skoro meo značajne može, močne dečke, junake.

Drügo delo Orla je organizatorično delo. Že prle sam napisao, kak važna je dnesden organizacija i Orel se tüdi toga popolnoma zaveda. Na vse moči, ne glede na trüde ino na razne drüge ovire, zbira mladino v svojih vrstah. S tem delom ma namen naše drüštvo da zbira, razširja ino vtrdjava v krščanskoj jugoslovanskoj mladini in sploh v vsem našem ljüdstvi smiseo za politično, izobraževalno, socialno ino gospodarsko zdrüženje vseh, šteri krščansko mislijo, i v te namen ščе vzgajati dobre, poštene na krščanskoj podlagi stoječe voditelje ljüdstva.

Dale.

Gospodarstvo.

Cene silja v Dolnji Lendavi:

pšenica	1800	K.
žito	1550	„
kukorica	1100 – 1300	„
hajdina	1300	„
proso	1350	„
oves	1400	„
grah	1300 – 1900	„

Cene mesa: govedina 44 K. teletina 56, svinjsko meso 80 K. Mast 160 K. Slanine 125—140 K. za kilo.

Tržne cene v Mariboru: pšenica 1800 K, žito 1600 K, kukorica 1600 K, oves 1400 K, hajdina 1400 K, proso 1600 K, grah 1600—2000 K, otrobi kila 10 K. — **Krma:** sladko seno 740—960 K, ovsena slama 480—600 K. — **Meso:** 1 kg. govedine I. vrste 56 K, II. vrste 48 K, III. vrste 40—44 K. Teletina I. 60 K. II. 56 K. 1 kg. svinskoga mesa stane 80—88 K. konjsko meso 12—20 K. 1 kg. sirove goveje kože 40—50 K. telečje kože 60 K. 1 kg. svinske kože 15 K. 1 kg. zgornjega usnja (ledra) 360—480 K. 1 kg. poplatov 480 K.

Vrednost penez. Ar se na borzah i vsepovsod zdaj že samo v dinarah računa i ne več v kronah, zato bomo odsehmao mi tüdi samo v dinarah poročali vrednost penez. Či bi što rad v kronah znao vrednost, naj štev. dinarov povekša s 4 mi i dobi vsoto v kronah. — 1 dolar stane 98—99 din. 1 francuski frank 6·20 dinar zla 100 austrijski kron je plačati 0·135, za 100 čeških kron naših 252—255 din., za 100 nemški mark 0·92 din, za 100 talijanski lir 495 din., za 100 vogrskih kron naših 3·80—4 dinarov.

Pravi amerikanski Singer-mašini za šivanje

se dobijo za Prekmurje

samo v trgovini

BRATA BRUMEN

MURSKA SOBOTA

Cerkvena ulica 192. (poleg birovije),

v Dolnjoj Lendavi

pri

BEDIČ IN KAC

Dobijo se tüdi Singer igle, olje, konci, nadomestilni deli itd. (Šivalni stroji za sabole, šujstre i za familije).

Odavle se na rate (24 mesecov).

Singer šivalni stroji BOURNE & Co. New-York.

Goric 4 plüge, loga 4 plüge i plüg sadovnjaka pa njive v najlepšem lotmerškom Kraji se po ceni oda. Küpci naj se zglasijo v gradi v G. RADGONI.

Več goric, malih i velkih posestev, stanovanjskih i gospodarskih hiš, trgovin, mlinov zvodnim i parnim pogonom, opekarne, žage, veleposestva, grajščine, novi i že nücani mašini za mlatiti na paro i za benzin, terhešni i osebni motori (automobili) v ljutomerskom, ptüjskom i mariborskom itd. okraji.

Išče se posestvo z goricami pri DOL. LENDAVI tüdi gostilna ali trgovina v Banati.

Zamenjajo se posestva i hiše v Jugoslaviji za posestvo i hiše v Italiji, v Nem.-Austriji i Madjarskom.

Sprejemajo se naročbe za naküp i odajo zemlje tü i v inozemstvi.

I. Konc. posredovalnica za naküp i odajo zemljišč. M. SLIVAR Ljutomer, stari trg. 47. Slovenija.

Fiatal, ügyes és megbizható

kereskedő segéd felvétetik

BENO WORTMAN kézmü (rőfös) kereskedésébe DOLNJA LENDAVÁN.

Magyar és szlovén (horvát nyelv) ismerete megkivántatik.

Tisk: BRNEST BALKANYI Dolnja Lendava